

АХМЕТ БАЙТҰРСЫНҰЛЫ АТЫНДАҒЫ ҚОСТАНАЙ ӨңІРЛІК УНИВЕРСИТЕТІ
КОСТАНАЙСКИЙ РЕГИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ АХМЕТ БАЙТҰРСЫНҰЛЫ
AKHMET BAITURSYNULY KOSTANAY REGIONAL UNIVERSITY

ҚОСЫМШАБІЛІМБЕРУ
БАҒДАРЛАМАСЫ
(MINOR)

ҚАРЖЫЛЫҚ ИНТЕЛЛЕКТ: ТАБЫСҚА ЖЕТУ

ДОПОЛНИТЕЛЬНАЯ
ОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ПРОГРАММА
(MINOR)

ФИНАНСОВЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ: НАСТРОЙ НА УСПЕХ

ADDITIONAL
EDUCATIONAL PROGRAM
(MINOR)
FINANCIAL INTELLIGENCE: SETTING YOURSELF UP FOR
SUCCESS

Қостанай, 2025

ӘЗІРЛЕУШІЛЕР/ РАЗРАБОТЧИКИ// DEVELOPERS:

Курманғалиева Махаббат Мағауияновна, аға оқытушы, экономика ғылымдарының магистрі / Курманғалиева Махаббат Мағауияновна, старший преподаватель, магистр экономических наук / Kurmangaliyeva Makhabbat Magauyanovna, Senior Lecturer, Master of Economic Sciences

Завьялова Елена Николаевна, аға оқытушы, экономика ғылымдарының магистрі / Завьялова Елена Николаевна, старший преподаватель, магистр экономических наук / Zavyalova Elena Nikolaevna, Senior Lecturer, Master of Economic Sciences

Годунов Вячеслав Владимирович, қауымдастырылған профессордың (доценттің) міндетін атқарушы, экономика ғылымдарының кандидаты / Годунов Вячеслав Владимирович, исполняющий обязанности ассоциированного профессора (доцента), кандидат экономических наук / Vyacheslav Vladimirovich Godunov, acting Associate Professor (Associate Professor), candidate of economic sciences

Ахмет Байтұрсынұлы атындағы ҚӨУ-дың оқу-әдістемелік кеңес отырысында бекітілді, 28.01.2025 ж. № 1 хаттама

Утвержден на заседании учебно-методического совета КРУ имени Ахмет Байтұрсынұлы, протокол от 28.01.2025 г. № 1

Published by decision educational and methodical council of the Kostanay regional university named after Akhmet Baitursynuly (Protocol № 1 from 28.01.2025)

Курстың қысқаша сипаттамасы / Краткое описание курса / Brief description of the course:

Халықтың қаржылық сауатты мінез-құлқы азаматтардың әл-ауқатының тиісті деңгейін қамтамасыз етудің, қаржы нарығының тұрақтылығы мен жұмыс істеу тиімділігін арттырудың, оның орнықты экономикалық өсуге жәрдемдесуге бағытталған сапалы трансформациясының негізі және қажетті шарты болып табылады.

Бұл курс азаматтарға жеке қаржыға қатысты жауапты шешімдер қабылдауға, қаржы институттары, қаржы нарығында ұсынылатын өнімдер мен қызметтер туралы хабардар болуға, өздерінің қаржылық жағдайын жақсарту мақсатында ұтымды іс-әрекеттер жасауға және әртүрлі салықтарды есептеуге мүмкіндік беретін білім, білік пен дағдыларды қалыптастыруға мүмкіндік береді.

Финансово грамотное поведение населения является основой и необходимым условием обеспечения надлежащего уровня благосостояния граждан, повышения стабильности и эффективности функционирования финансового рынка, его качественной трансформации, направленных на содействие устойчивому экономическому росту.

Данный курс позволит сформировать знания, умения и навыки, позволяющих гражданам принимать ответственные решения в отношении личных финансов, быть осведомленными о финансовых институтах, предлагаемых на финансовом рынке продуктах и услугах, принимать рациональные действия в целях улучшения своего финансового положения и способных рассчитывать разные налоги.

Financially literate behavior of the population is the basis and a necessary condition for ensuring the proper level of welfare of citizens, increasing the stability and efficiency of the financial market, its qualitative transformation, aimed to promote sustainable economic growth.

This course will allow to form knowledge, abilities and skills that will allow citizens to make responsible decisions regarding personal finances, be aware of financial institutions, products and services offered in the financial market, take rational actions to improve their financial situation and be able to calculate different taxes.

Мақсаты / Цель / Aim:

Қаржылық сауатты адамды және жалпы қоғамды қалыптастыруға жәрдемдесу. Адамның қаржылық мәдениеті неғұрлым жоғары болса, соғұрлым ол қазіргі заманғы әлемдік құрылымды жақсы біледі: банктік және қаржылық құрылымдар қандай принцип бойынша жұмыс істейтінін, мемлекетке неге салық төлеу керектігін, банктік пайыздың қалай қалыптасатынын және қазіргі қаржы нарығының ерекшеліктерін ескере отырып, қосымша табыс алу мүмкіндігін біледі.

Содействие формированию финансово грамотного человека и общества в целом. Чем выше финансовая культура человека, тем лучше он разбирается в современном мироустройстве: знает, по какому принципу работают банковские и финансовые структуры, почему нужно платить налоги государству, как формируется банковский процент и возможность получения дополнительного дохода с учетом особенностей современного финансового рынка.

Promoting the formation of a financially literate person and society as a whole. The higher a person's financial culture is, the better he/she understands the modern world order: he/she knows how banking and financial structures work, why it is necessary to pay taxes to the state, how bank interest is formed and the possibility of receiving additional income, taking into account the peculiarities of the modern financial market.

Оқу міндеттері / Учебные задачи / Learning Objectives:

1. Отбасылық бюджетті құру негіздерін, жеке кірістер мен шығыстарды басқаруды, жинақ үшін инвестициялық құралдарды таңдау критерийлерін және өз қаражатыңызды алаяқтық әрекеттерден және басқа тәуекелдерден қорғауды үйрену. / Изучение основ составления семейного бюджета, управления личными доходами и расходами, критериев выбора инвестиционных инструментов для сбережений и защиты своих средств от мошеннических действий и других рисков. / Studying the basics of family budgeting, management of personal income and expenses, criteria

for choosing investment instruments for savings and protection of one's funds from fraudulent actions and other risks.

2. Жеке тұлғалар үшін салықтардың негізгі түрлерімен, оларды есептеу тәртібімен және ҚР заңнамасына сәйкес төлеу мерзімдерімен танысу. / Ознакомление с основными видами налогов для физических лиц, порядком их расчетов и сроков уплаты согласно законодательства РК. / Familiarization with the main types of taxes for individuals, the order of their calculation and payment terms according to the legislation of the Republic of Kazakhstan.

3. Халыққа ұсынылатын коммерциялық банктің өнімдері мен қызметтерінің (кредиттік, депозиттік, инвестициялық, қаржылық және есеп айырысу қызметтері) кешенін қарау / Рассмотрение комплекса продуктов и услуг коммерческого банка (кредитные, депозитные, инвестиционные, финансовые и расчетные услуги) предоставляемые населению. / Consideration of the complex of products and services of commercial bank (credit, deposit, investment, financial and settlement services) provided to the population.

Қалыптастыру керек негізгі құзыреттер / Базовые компетенции, которые предстоит сформировать / Basic competencies to be formed:

1. Әр түрлі қаржылық мәселелерге (жеке кірістер мен шығыстарды, отбасылық бюджетті, қаржылық тәуекелдерді басқару) өз көзқарасыңызды қалыптастыру және олардың адамға әсерін талдай білу. / Формулировать собственное отношение к различным финансовым проблемам (управление личными доходами и расходами, семейным бюджетом, финансовыми рисками) и уметь анализировать их последствия для человека. / Formulate own attitude to various financial problems (management of personal income and expenses, family budget, financial risks) and be able to analyze their consequences for a person.

2. Жинақтау үшін неғұрлым тиімді құралдарды өз бетінше таңдай білу, халық үшін қаржылық тәуекелдер мен банкроттықты ескере отырып, кредиттік ресурстарды тиімді басқару / Уметь самостоятельно осуществлять выбор наиболее выгодных инструментов для сбережений, эффективно управлять кредитными ресурсами с учетом финансовых рисков и банкротства для населения / To be able to independently make a choice of the most favorable instruments for savings, effectively manage credit resources taking into account financial risks and bankruptcy for the population

3. Жеке тұлғалар үшін салықтардың негізгі түрлері бойынша есептесу тәртібін, декларацияларды төлеу және беру мерзімдерін айқындау / Определять порядок расчетов, сроков уплаты и подачи деклараций по основным видам налогов для физических лиц. / To determine the order of calculations, payment terms and filing of declarations on the main types of taxes for individuals

4. Сақтандыру полистерінің шарттарын талдай білу және әртүрлі өмірлік жағдайларда сақтандыру қажеттілігін анықтай білу / Уметь анализировать условия страховых полисов и определять необходимость страхования в различных жизненных ситуациях / Be able to analyze the terms of insurance policies and determine the need for insurance in various life situations

Оқытудың нәтижелері / Результаты обучения / Learning Results

1. Қаржылық тәуекелдердің, дағдарыстардың, алаяқтықтың және басқа да қолайсыз факторлардың әсерін бағалау негізінде меншікті ақша бюджетін басқару, жеке бюджетті жоспарлау, қаржы өнімдері мен инвестициялау құралдарын қолдану бойынша талдамалық қабілеттерді дамыту. / Развитие аналитических способностей по управлению собственным денежным бюджетом, планированию личного бюджета, применению финансовых продуктов и инструментов инвестирования на основе оценки влияния финансовых рисков, кризисов, мошенничества и других неблагоприятных факторов / Development of analytical abilities to manage own monetary budget, personal budget planning, application of financial products and investment instruments based on assessment of the impact of financial risks, crises, fraud and other unfavorable factors

2. Алынған білім мен дағдылар негізінде, кірістер мен шығыстарды талдау негізінде қажеттіліктер мен мүмкіндіктерге сәйкес жеке ақша бюджетін қалыптастыру, жеке қаржының жай-күйін талдау бойынша практикалық тапсырмаларды орындау / Формировать личный

денежный бюджет в соответствии с потребностями и возможностями на основе полученных знаний и навыков, на основе анализа доходов и расходов, выполнять практические задания по анализу состояния личных финансов / Form personal monetary budget in accordance with needs and possibilities on the basis of acquired knowledge and skills, based on the analysis of income and expenses, perform practical tasks on analyzing the state of personal finances

3. Қаржы заңдары мен ережелерін, цифрлық және қаржылық технологияларды, оның ішінде мобильді қосымшаларды қолдану негізінде ұтымды қаржылық мінез-құлыққа кепілдік беретін заманауи қаржы құралдарын пайдалану дағдыларын қалыптастыру / Формирование навыков использования современных финансовых инструментов, гарантирующие рациональное финансовое поведение на основе применения финансовых законов и правил, цифровых и финансовых технологий, в том числе мобильных приложений / Formation of skills in the use of modern financial instruments that guarantee rational financial behavior based on the application of financial laws and rules, digital and financial technologies, including mobile applications

4. Салықтарды есептей және оңтайландыра білу, міндетті зейнетақы жарналары мен басқа да төлемдерді есептеу дағдыларын қолдану, сақтандыру өнімдерін пайдалану / Уметь рассчитывать и оптимизировать налоги, применять навыки расчетов обязательных пенсионных взносов и других платежей, использовать страховые продукты / Be able to calculate and optimize taxes, apply skills in calculating mandatory pension contributions and other payments, use insurance products

5. Қаржы нарығының әртүрлі құралдарына ақша активтерін инвестициялау туралы түсінікті көрсету, инвестициялау кезінде ең жақсы шарттарды таңдай білу, қаржылық тәуекелдер мен дағдарыстардың әсерін түсіну және бағалау / Демонстрировать понимание инвестирования денежных активов в различные инструменты финансового рынка, уметь выбирать лучшие условия при инвестировании, понимать и оценивать влияние финансовых рисков и кризисов / Demonstrate an understanding of investing monetary assets in various financial market instruments, be able to choose the best terms when investing, and understand and evaluate the impact of financial risks and crises

6. Қаржылық қызметтерді тұтынушы ретінде өзінің заңды құқықтары мен мүдделерін білу және қорғау, қаржылық алаяқтық белгілерін тану және жеке қаржылық қауіпсіздікті қамтамасыз ету / Знать и отстаивать свои законные права и интересы как потребителя финансовых услуг, распознавать признаки финансового мошенничества и обеспечивать личную финансовую безопасность / Know and defend their legal rights and interests as a consumer of financial services, recognize the signs of financial fraud and ensure personal financial security

Пәндер / Дисциплины / Disciplines:

1. Қаржылық сауаттылық: бюджетті басқаруды, үнемдеуді және инвестициялауды үйрену (Кредит саны 5, бақылаудың ауызша түрі) / Финансовая грамотность учимся управлять бюджетом, копить и инвестировать (Количество кредитов 5, устная форма контроля) / Financial literacy: learning how to manage your budget, save and invest (Number of credits 5, oral control)

2. Банктік операциялар мен қызметтер: оңай және қолжетімді (Кредит саны 5, бақылаудың ауызша түрі) / Банковские операции и услуги: легко и доступно (Количество кредитов 5, устная форма контроля) Banking operations and services: easy and affordable (Number of credits 5, oral control)

3. Салық салу: басынан бастап түсіну (Кредит саны - 5, бақылау түрі - емтихан) / Налогообложение: понимание с нуля (Количество кредитов - 5, форма контроля - экзамен) / Taxation: understanding from scratch (Number of credits - 5, form of control - examination)

Еңбек сыйымдылығы / Трудоемкость / Labor intensity: 15 кредит / 15 кредитов / 15 credits.

Пререквизиттер / Пререквизиты / Prerequisite: -

Minimum number of listeners / Минимальное количество слушателей / Тыңдаушылардың ең аз саны: 16

Maximum number of listeners / Максимальное количество слушателей / Тыңдаушылардың максималды саны: 50

Пән 1 / Дисциплина 1 / Discipline 1

Қаржылық сауаттылық: бюджетті басқаруды, үнемдеуді және инвестициялауды үйрену / Финансовая грамотность: учимся управлять бюджетом, копить и инвестировать / Financial literacy: learning how to manage your budget, save and invest

Пәннің қысқаша сипаттамасы / Краткое описание дисциплины / Discipline Summary:

Бұл пән студенттердің жеке қаржыны тиімді басқарудың практикалық дағдыларын дамытуға бағытталған. Пән бойынша студенттер отбасылық бюджетті құруды, кірістер мен шығыстарды жоспарлауды, қажетсіз шығындарды азайтуды және қаржылық мақсаттар қоюды үйренеді. Олар «қауіпсіздік жастығын» құруды, жинақ үшін дұрыс құралдарды (депозиттер, акциялар, облигациялар) таңдауды, сондай-ақ қаражатты алаяқтықтан қорғауды, қаржы пирамидаларын және басқа тәуекелдерді тануды үйренеді; қаржылық тәуекелдерден қорғау үшін тиісті сақтандыру өнімдерін қалай таңдауға болады, сақтандыру полистерінің шарттарын талдауды және әртүрлі өмірлік жағдайларда сақтандыру қажеттілігін анықтауды үйренеді. Курс қаржылық тұрақтылықты қамтамасыз ету және ұзақ мерзімді мақсаттарға жету үшін күнделікті өмірде пайдалы болатын негізгі білімді алуға көмектеседі.

Дисциплина направлена на развитие у студентов практических навыков эффективного управления личными финансами. В рамках дисциплины студенты научатся составлять семейный бюджет, планировать доходы и расходы, сокращать ненужные траты и ставить финансовые цели. Узнают как создавать «подушку безопасности», выбирать подходящие инструменты для сбережений (депозиты, акции, облигации), а также как защитить свои средства от мошенничества, распознать финансовые пирамиды и другие риски; как выбрать подходящие страховые продукты для защиты от финансовых рисков, научатся анализировать условия страховых полисов и определять необходимость страхования в различных жизненных ситуациях. Курс помогает получить базовые знания, которые пригодятся в повседневной жизни для обеспечения финансовой стабильности и достижения долгосрочных целей.

The discipline is aimed at developing students' practical skills of effective personal finance management. Within the framework of the discipline students will learn how to make a family budget, plan income and expenses, reduce unnecessary spending and set financial goals. They will learn how to create a "safety cushion", choose appropriate instruments for savings (deposits, stocks, bonds), as well as how to protect their funds from fraud, recognize financial pyramids and other risks; how to choose appropriate insurance products to protect against financial risks, learn to analyze the terms of insurance policies and determine the need for insurance in different life situations. The course helps to obtain basic knowledge that will be useful in everyday life to ensure financial stability and achieve long-term goals.

Сабақ түрлері / Виды занятий / Types of lesson: дәріс, практикалық сабақ, СӨЖ / лекция, практическое занятие, СРС / lecture, practical lesson, IWS

Оқытушы / Преподаватель / Teacher: Курмангалиева Махаббат Магауияновна, аға оқытушы, экономика ғылымдарының магистрі / Курмангалиева Махаббат Магауияновна, старший преподаватель, магистр экономических наук / Kurmangaliyeva Makhabbat Magauyanovna, Senior Lecturer, Master of Economic Sciences

Пән 2 / Дисциплина 2 / Discipline 2

Банктік операциялар мен қызметтер: оңай және қолжетімді / Банковские операции и услуги: легко и доступно / Banking operations and services: easy and affordable

Пәннің қысқаша сипаттамасы / Краткое описание дисциплины / Discipline Summary:

Бұл курс клиенттердің қаржылық ресурстарға деген қажеттіліктерін қанағаттандыратын және олардың тиімді өсуіне ықпал ететін банк операциялары мен қызметтерін зерттеуге бағытталған. Курс бөлімдері өнімдер мен қызметтердің ауқымын қарастыруды қамтиды: несиелік, депозиттік,

инвестициялық өнімдер, коммерциялық банктер ұсынатын қаржылық және есеп айырысу қызметтері.

Курс тұтынушыларға өнімдер мен қызметтерді ұсыну шарттарын талдауды, сондай-ақ оларды пайдалану тиімділігін есептеу әдістерін қамтитын практикалық жағдайларды шешуге негізделген.

Оқыту нәтижесінде студенттер білім мен дағдыларды меңгереді:

- банктік операциялардың негізгі түрлері және оларды жүзеге асыру технологиялары;
- несиелік және депозиттік операциялар бойынша пайыздық мөлшерлемелерді қалыптастыру;
- ең жақсысын таңдау үшін несиелік өнімдерді талдау;
- жеке тұлғалардың клиенттік банктік шоттарын ашу және жабу тәртібін;
- Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес коммерциялық банк банкрот деп танылған жағдайда әр түрлі депозиттер бойынша қаражатты қайтару тәртібін;
- қашықтан банктік қызмет көрсету.

Данный курс направлен на изучение банковских операций и услуг, позволяющих удовлетворять потребности клиентов в финансовых ресурсах и способствующих их эффективному росту. Разделы курса включают рассмотрение комплекса продуктов и услуг: кредитные, депозитные, инвестиционные продукты, финансовые и расчетные услуги, предоставляемые коммерческими банками.

Курс основан на решении практических кейсов, содержащих анализ условий предоставления клиентам продуктов и услуг, а также методик расчета эффективности их использования.

В результате обучения слушатели приобретут знания и навыки:

- основных видов банковских операций и технологии их осуществления;
- формирования процентных ставок по кредитным и депозитным операциям;
- анализа кредитных продуктов для выбора наилучших из них;
- порядка открытия и закрытия клиентских счетов в банке для физических лиц;
- процедуры возврата денежных средств по различным видам депозитов, в случае признания коммерческого банка банкротом, согласно законодательства Республики Казахстан;
- предоставления дистанционного банковского обслуживания.

This course is aimed at the study of banking operations and services to meet the needs of customers in financial resources and contribute to their effective growth. The course sections include consideration of a range of products and services: credit, deposit, investment products, financial and settlement services provided by commercial banks.

The course is based on solving practical cases that analyze the conditions of providing products and services to clients, as well as methods of calculating the effectiveness of their use.

As a result of the training, students will acquire knowledge and skills:

- the main types of banking operations and the technology of their implementation;
- formation of interest rates on credit and deposit operations;
- analyzing credit products to select the best of them;
- the procedure of opening and closing of client accounts in the bank for individuals;
- procedure of returning funds on different types of deposits, in case of recognizing a commercial bank as bankrupt, according to the legislation of the Republic of Kazakhstan;
- provision of remote banking services.

Сабақ түрлері / Виды занятий / Types of lesson: дәріс, практикалық сабақ, СӨЖ / лекция, практическое занятие, СРС / lecture, practical lesson, IWS.

Оқытушы / Преподаватель / Teacher: Завьялова Елена Николаевна, аға оқытушысы, қаржы ғылымдарының магистрі / Завьялова Елена Николаевна, старший преподаватель, магистр финансов / Zavyalova Elena Nikolaevna, Senior Lecturer, Master of Finance

Пен 3 / Дисциплина 3 / Discipline 3

Салық салу: басынан бастап түсіну / Налогообложение: понимание с нуля / Taxation: understanding from scratch

Пәннің қысқаша сипаттамасы / Краткое описание дисциплины / Discipline Summary:

Салық заңнамасын білу Қазақстанның әрбір азаматы үшін маңызды бола түсуде. Үкімет салық төлеушілерді тәртіпке келтіруге тырысады. Елде барлық азамат жыл сайын өзінің табысы мен мүлкі туралы декларация тапсыруға міндетті болған кезде кірістерді жалпыға бірдей декларациялау жүйесі енгізілуде. Сонымен қатар, Салық кодексіне жиі өзгерістер енгізіледі. Салықтарды зерттеу азаматтарға өз құқықтары мен міндеттерін жақсы түсінуге, жағымсыз жағдайлардан аулақ болуға және қаржыға жауапкершілікпен қарауға көмектеседі. Бұл пәнді оқу Жеке тұлғалар мен жеке кәсіпкерлердің салықтарын зерттеуге бағытталған. Бұған жеке табыс салығы, мүлік салығы және жеке тұлғаларға салынатын жер салығы, көлік салығы және арнайы салық режимдері кіреді.

Знание налогового законодательства становится всё более важным для каждого гражданина Казахстана. Правительство стремится дисциплинировать плательщиков налогов. В стране внедряется система повсеместного декларирования доходов, когда каждый гражданин обязан ежегодно подавать декларацию о своих доходах и имуществе. Кроме того в Налоговый кодекс часто вносятся изменения. Изучение налогов помогает гражданам лучше понимать свои права и обязанности, избегать неприятных ситуаций и формировать ответственное отношение к финансам. Изучение данной дисциплины направлено на изучение налогов физическими лицами и индивидуальными предпринимателями. Сюда можно отнести индивидуальный подоходный налог, налог на имущество и земельный налог с физических лиц, транспортный налог и специальные налоговые режимы.

Knowledge of tax legislation is becoming increasingly important for every citizen of Kazakhstan. The government strives to discipline tax payers. A system of universal income declaration is being introduced in the country, when every citizen is required to submit an annual declaration of his income and property. In addition, the Tax Code is often amended. Studying taxes helps citizens to better understand their rights and responsibilities, avoid unpleasant situations and form a responsible attitude towards finances. The study of this discipline is aimed at studying taxes by individuals and individual entrepreneurs. This includes individual income tax, property tax and land tax on individuals, transport tax and special tax regimes.

Сабақ түрлері / Виды занятий / Types of lesson: дәріс, практикалық сабақ, СӨЖ / лекция, практическое занятие, СРС / lecture, practical lesson, IWS

Оқытушы / Преподаватель / Teacher: Годунов Вячеслав Владимирович, қауымдастырылған профессордың (доценттің) міндетін атқарушы, экономика ғылымдарының кандидаты / Годунов Вячеслав Владимирович, исполняющий обязанности ассоциированного профессора (доцента), кандидат экономических наук / Vyacheslav Vladimirovich Godunov, acting Associate Professor (docent), candidate of economic sciences